

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

VEGYES TARTALMU HETILAP.

A „Muraszombati gazdasági fiók-egylet“ s a „Muraszombati dal- és zene-egylet“ hivatalos közlönye.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. Negyedévre 75 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

Előzetési pénzek és reklamatíók a kiadóhivatalhoz (Grünbaum Márk) intézendők.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

GRÜNBAUM MÁRK.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Hirdetési díj: 1 hasákos petitsor egyszeri hirdetésnél 10 kr többszöri hirdetésnél sorankint 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttér petitsora 25 kr.

Vasárnapi munkaszünet.

A szabadelvű párt értekezletén elfogadták a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslatot, mely már legközelebb a képviselőház elé kerül tárgyalás végett. A javaslat egy égető szükségletnek felel meg és így alkalmas lesz arra, hogy bizonyos körökben őszinte örömmel üdvözöljék.

A törvényjavaslat kétféle irányban lesz hivatva igen üdvösen közrehatni, jejesül: emberségesebb munkafelosztást biztosít és abba a helyzetbe hozza a munkásokat, hogy legalább egy napig kipihenhessék a kenyérkereset nehéz fáradozalmait, hogy aztán megújult erővel láthassanak a munka folytatásához. Mert eddig, sajnos! elég vállalkozó volt a fővárosban, kik még azt az egy napi pihenést is megsokalták és formaliter: kényszerítették a munkást, hogy szakadatlanul huzza az igát, mint valami oktalan állat, melynek csak az a rendeltetése, hogy örökkön mások kényelmét szolgálja.

A munkás-osztály erejét ily zsarnoki módon való kizsákmányolásának most végre határt szabtak a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslattal, mely, ha törvényerőre emelkedik, a munkást többé nem kényszerítheti munkaadója, hogy vásár- és ünnepnapjait görnyedve töltse a munka sulya alatt.

Egyedül csak a kisiparosoknak lesz megengedve, hogy személyes munkát végezzen, de segédek és inasok igénybe vétele nélkül. Hasonlókép a kiskereskedőknek sem kell majd tartózkodniok a vasárnapi munkától, szóval a vasárnapi munkaszünet csak a szolgálati viszonyban levők helyzetét könnyíti a nélkül azonban, hogy egyttal az egyéni jogok csorbitását vonná maga után.

Ily értelemben a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslat teljesen megfelel a szabadelvű irányzatnak, ami csak emeli a javaslat értékét.

De van a törvényjavaslatnak még egy másik oldala is, mely szintén nagyon fontos, mert lényegesen kihat a nemzet gazdasági életére is.

Itt mindenek előtt fel kell említenünk, hogy a vasárnapi munkaszünet nem csekély mértékben hozzá fog járulni a munkásosztály munkaképességének emeléséhez, a mi viszont annak anyagi helyzete javulását vonja maga után. A kereslet és kínálat viszonyai arányosabb lesznek és a tömeges nyomor feltételei minden esetre enyhülnek, főleg ha a munkásosztály a pihenőt szellemi és fizikai erőinek összegyűjtésére használja és az ünnepnapot nem tölti el léha koreszmározással.

Értsük meg egymást!

(Ajánlva a vasmegegyeztető igazgató-választmányának b. figyelmébe.)

Kezdjük az elején — A muraszombati gazd fiók-egyesület előterjesztést tett a központi igazgató-választmányal, amelyben azt adta elő, hogy miután e lapok kiadási és szerkesztési jogát átvette, hajlandó volna a havonkinti „Egyesületi Értesítő“-ben megjelenő cikkekkel havonkint magyar és vend nyelvben nyomatatva, minden e járásban levő gazd egyesületi tagnak ingyen megküldeni; viszonzással azt kérelmezte, hogy azt a 40 — 50 kr-t, amibe a központi értesítő egy-egy példányára kerül, egy általános összegben becsásssa a fiók-egyesület rendelkezésére.

Ez előterjesztésnek annál is inkább meg volt az alapja, mert a központ ugyan ilyen viszonyban áll a Felső-Eőrben megjelenő „Oberwarther Sonntags-Zeitung“-gal.

Ha egyszerűen azt mondják, hogy a fiók-egyesület vezetőinek nincsen meg az a körültekintő gyakorlata, a mely szükséges volna ahhoz, hogy a contemptálit vállalata a gazdasági egyesület természet szerű céljait elérje, ugy inkább megnyugvást találunk a megtagadásban, de midőn az elutasító határozat a közérdekű kérelemmel szembeni rideg álláspontját azzal indokolja, hogy a lap segélyezését „a megye általános érdekeivel nem tartja összeegyeztethetőnek és teljesíthetőnek“, midőn a megtagadást főleg nemzetiségi szempontból látják szükségesnek, akkor a muraszombati járás összes értelmiségének mint egy embernek kell felemelnie tiltakozó szavát ily indoktalan indok felvetése és terjesztése ellen.

Aki a muraszombati járás viszonyait ismeri, a ki csak legkevésbé tudja és akarja

A régi, jó időkbel.

Mikor ott künn hideg őszi szél verdesi az ablak üvegét, vagy piszkos esőt küld az ég a földre haragjában, akkor oda hívjuk a kályha mellé a jó nagyapát vagy a beszédes nagymamát és elhallgatjuk fu-a történeteket azokból a régi jó, szép időkbel, mikor mind csupa leventék voltak a férfiak s játszi, könnyed hamupipőkék a nők.

Szép dolog is az, elhallgatni arányos dolgokat, vítezi tetteket, szerelmes történeteket s bele élni magat az embernek abba a ragyogó, édes időbe, mikor megszólalt a szerelem lantja estelenként az ablak alatt, mezzéndültek a deli hajadonok éneklő karai, tánczra perdültek az egymásért hevülő párok s pirultak örömmelken boldogan.

Soha olyan világ!

Akkor még a hold is nyájasabban pislogott a szerelmeseknek, az est is esenedesebben hallgatta sóhajaitak s a esattogó eszalonyú szebben énekelte a fa lombos ágain . . .

De hát a világ csak világ; akkor is meg voltak irigy alakjai, gonosz emberei, kik is ilyen holdvilág jeleneteket meg-megzavarták s bedobták álmodni Eris álmját a szív világába.

Legnagyobb irigya volt a szerelemnek az a esunya, pusztító Garabonciás-diák, kit nem láthatunk testben, nem tudjuk elképzelni alakját . . . csak akkor látjuk magunk előtt, mikor az ajtón kopogtat hivatlanul.

Mert egyszerre csak megcsodálunk oda künn a „kardok azéli.“ köcsögök kalpagok tűnnek elő it is, ott is, újságok beszélnek szép eszelekről. önézer-tről . . . s ahg, hogy eljön a híre, már itt van maga is: a háboru.

Nem is az a háboru, mit most bediktálnak az egyenruha érdemes viselőjébe, markába nyomvan a mindenható tudomány legújabb vívmányait: a Manlicher (nagy betűvel legyen ember), a melylyel kényelmesen lehet öt egész ember átsejtálatni a más világra egy szempillantás alatt . . . hanem egy régi modorban, a mint most mi, lelkes fiatalok elképzeljük magunknak, férfi férfi ellen lelkesen küzdve azért, mit szívébe vésett a nevelés, az ismeret a tudomány, az iskola s mindaz, mi szépet, jót ismerni tanult: a haza.

Ha mi ezt az egy szót egy tudnánk megérteni, mint ahogy megértették azok a nagy bajszu, szelid arczu ösök, kiket ott tartogattunk aranyos ráncokban falainkon !!

De hát a mai kor lelkes gyermekeinek, ki a tudomány magaslatain áll, a harez ilyen primitív eszköze nem kedves; ő csak a modern párbajokban gyakorolja azokat, szép szabotossággal, óvatosan, szabályok szerint előre, vissza . . . gyengéden.

Mert hát a háboru legyen háboru.

Uram fia, milyen harez is volt az, hol az estelg tartó ütökézt után csak száz embert ringatott el örök álomában az alkony szelleme! —

Pedig hát ilyenekről beszélnek nekünk a jó nagyapák.

Es akkor oda künn megszólalt az a hang,

akkor elhallgatott a szerelem mindenütt, könnyező lányok tüzték a kardot a vítező oldalára, síró hitves és gyugyó gyermekek ölelik a távozó ifju apát . . . Es mikor mi ezt elhallgatjuk, eszünkbe jut, hogy ma mindezeket a meleg szobában esinaljuk a mi derék politikusaink, remítgetve éneken keresztül a világot. A fejedelmek találkakat adnak, a miniszterek reform-tervekkel járnak-kelnek — a nép azalatt morog oda künn az éke mellett, vagy a gyárak helyiségeiben. Akkor felebrednek ezek a derék urak mely álmodók, melyben a társadalom javítására ezéző eszűket alkották és megállnak a nagy kérdés előtt, mit anyyi század furfangos politikája nem volt képes megérteni . . .

Felhajszolják a nagy eszemek tömegét: vallás, nemzetiség, boldogság, család, állam, polgár.törvény mi id ott szer-pel tételekben, de a legelső betűnél megáll a reményekre szabító gondolat s nem szól a paragrafus.

Pedig a nép csak arra vár. Es ha ezek a nagy urak visszapillantának a régi jó időkre, megtalálnák ott erre a nagy kérdésre a feleletet: Szeretete! önteket az emberek szívébe! JE század a szeretetlenség százada . . . pedig ha a szív nem tud lelkesedni, szeretni, mit várunk akkor az észől, a hiány megfontolástól, mely máris esügedést önt karjainkba . . .

Azért hallgassuk ezeket a vírágós meséket áhitattal és hullassunk könnyet minden lap előtt, melyre e szó van írva: Szeretel!

KREPELKA IMRE.

méltányolni annak az értelmiségnek a törekvését, a mely minden, sokszor egészen jelentéktelen alkalmat megragad arra, hogy a járás közönsége e vármegye egyéb részeivel sok tekintetben nem is hasonlítható viszonyai között is, erkölcsi és anyagi téren ép ugy megmutassa jeleit a magyar hazához tántoríthatlanul ragaszkodás nemese érzetének, mint azok, kik feleltünk ítéletet mondanak: az csak szűkkeblűségből — hogy ne mondjam roskararaból — hozhat fel „nemzetiségi szempontokat” indokul egy oly vállalat ellen, melynek a vármegyében 6 éves nyitott múltja van.

Mi van ezzel mondva? Az, hogy a gazd. egyesület igazgató választmánya attól tart, miszerint a magyar-vend nyelven megjelenő „Muraszombat és Videke” a szláv nemzeti törekvéseknek fogja útját egyengetni.

Aki ezt akar magán uton, akár — egyesületi határozat elfogadásával — nyilvánosan magáévá teszi, az méltatlanul és alaptalanul vádolja azokat, a kik 6 éven keresztül ezen lapnak élén állottak, vagy gyanúsítva azokat, kik a fők-egyesületet jelenleg igazgatják.

Tertium non datur.

Híába az az okoskodás, „hja az a bizonytalan jövőre” vonatkozik! Nem egy távoli jövő ismeretlen szereplőinek tervezetése, a tegnap és ma tényezőit itéli meg az, ki így beszél.

Pedig azok a tényezők ha nem is képesek olyan messze kihallászon hangon kiáltani a haza szent nevére mint mások, azért ugyanannak szeretetét bizonyára hordják olyan mélyen érző keblekben, hogy jók lehet a gyanúsítással szemben védelemre kelni.

Midőn 6 évvel ezelőtt e lapnak magyar-vend nyelven megteremtése a járás értelmiségénél szóba került, tudták azt az irányadó körök, a mit mi tudunk, hogy a muraszombati járás vend nyelvű lakói különösen a határszélen el vannak árasztva a szomszéd Stájerhonban, Csiliben, Klagenfurtban, Laibachban stb. megjelenő illir nyelvű lapokkal, hisz a járás akkori főszolgabírája több mint 100 példányt koboztatott el; és mégis alig tettek egy számbavehető lépést azon czélból, hogy a népoktatási viszonyok javítása, a népiszkolák hozzáférhetőbbé tétele által oda vigyék a nép gyermekeit, miszerint az állam nyelvét inkább és inkább magáévá téve, az ellenséges érzelmű illir lapokat magyar nyelvű olvasmányokkal felcserélni képes legyen. Bizonyítja ezen állítás valóságát ama körülmény, hogy 5 év óta húzódik a muraszombati kath. anyaelegyházhoz tartozó korong-muraszertesi iskola felépítésének kérdése, amelynek czélja volna, hogy a Muraszombattól 4—5 kilométerre fekvő községek tanulóit iskolával ellássa, — hogy megszüntesse azt az anomáliát, mely szerint a muraszombati kath. felekezeti iskola két termében közel 600 gyermek van beosztva, — és hogy a stájer határszéli gyermekek rendszeres iskolázatásban nem részesülő 50%-tőljárt iskolához segítse.

Ily viszonyok között lehetett-e észszerűbb valamin, mint olyan módról gondoskodni, hogy a csupán vend nyelven beszélő közönség saját nyelvén juthasson oly tartalmú olvasmányhoz, mely őt a haza szeretete tanítja? Tehát nem a „nemzetiségi szempontok”, de a legtisztább hazafias lelkület adott életet a két nyelvű lapnak. És hogy a híjeltel irányt becsülettel követte, mi sem igazolja inkább, mint hogy az „Agrar Zeitung” által a legvehemens hangon megtámadott s az ellen állásponjtát nyitlan és hazafias önértelme védelmezte.

Tanul hivom fel — nem az irányadó köröket, mert azok csak egyoldalú hivatalos jelentések után ismerik e járás viszonyait — hanem mindazokat, kik e lap életét figyelemmel kísérték, szolgálhatta-e valaki a muraszombati kisdövényda, következőleg a magyarisztás ügyét lelkesebben és önzetlenebbül, mint azok, kik ennek élén állottak?

Ne értsen senki félre! jól tudjuk, hogy az érdem ott kezdődik, a hol a kötelesség végződik, s mi csak kötelességet teljesítettünk, de utalunk kell arra, hogy teljesítettük ak-

kor, midőn annak megtörténtet a multban s valószínűséget a jövőben kétségbe vonni tapasztaljuk.

Ne attól féltek tehát uraim a muraszombati járás vend nyelvű lakosságát a magyar-ság jól felfogott érdekében, aki módját keresi annak, hogy addig is, míg a nép az állam nyelvét általánosságban beszélni képes, az saját nyelvén hazafias eszméket olvasshasson, hanem kárhözottassák azt a chauvinizmust, a mely kényszeríti a vend nyelvű népet arra, hogy olvasási vágyát ellenséges irányú nyomdai termékekkel elégítse ki.

Csak egyet kérünk tehát attól, aki tervek és czéljaink felett bíraskodni magát jogosultnak hiszi: először ismerje meg viszonyainkat, legyen benne elegendő jóakarlat, méltányolni törekvéseinket s azután ítéljen.

Nyílt levél e lapok Szerkesztőjéhez!

T Szerkesztő ur!

Ezen lapok legutóbbi számban egy valaki, névalírás nélkül „A világ vége” cím alatt közlött ezekben a világ forgalmatól elzárkózottságunk felett elmékedve, megtámadja a muraszombati — gyanafalvai vasúti irány parlóit, — szemelényekkel illeti szűkkeblűsége miatt Vasvármegye törvényhatóságát, — s azon önjának ad kifejezést, hogy járásunk Zalavármegyéhez csatlakoztassék.

Ha a czikkíró ur nevének aláírásával, a saját nevében nyilatkoznék, ez esetben nem félhetnék a czikkíre; mert én soha nem lelkesedtem az alsó-lendvai összeköttetés mellett, a gyanafalvai irány pártolása miatt, a következetlenség vádjával magamat talála nem érzem, — az pedig közbűbös reám nézve, hogy egyes ember egyenlő zűbés szerint melyik törvényhatóság feleltetésére alá kíván tartozni. — Mivel azonban a czikkíró ur akként ír, mintha ő az általános közhangulatot fejezné ki, azért szükségesnek tartom kijelenteni, hogy a vasúti kérdésben elfoglalt állásponjtát nem igazolt, hogy a Vasvármegye törvényhatósága ellen méltatlanul emelt kifakadásokat nem osztom, — a Zalavármegyéhez csatlakozás eszméjét nem pártolom, és meg vagyok győződve arról, hogy ebbeli felfogásom a járás közönség zömének érzelmetel talalokzik.

Czikkíró ur azt állítja, hogy a gazdasági egyesültekné a muraszombati — alsó-lendvai vasúti összeköttetés létesítése tárgyában megindított mozgalom azon okból fog hajótörést szenvedni, mert éppen azon egyének, a kik évek előtt helyeselték és kivíthetőnek egyedül ezen összeköttetést tartották, — most azzal szemben állást foglalnak s a gyanafalvai irányt állítják előlterre; csupán azért, mert most a gazdasági egyesület helyezkedik az általuk előbb eredménytelenül megkísérlett alsó-lendvai vonal létesíthetőségének állásponjtára.

Ezen állítás nem felel meg a valóságnak mert az alsó-lendvai összeköttetést Muraszombattól vögponttal maga a gazd. egyület által kiküldött vasúti előkészítő bizottság ajteltte el; — tehát nem merült fel szükséges sem annak, hogy ezen irányval szemben bárki is állást foglaljon.

Ugyanis Vasvármegye alispánjának elnöklété alatt tartott vasúti értekezleten az előkészítő bizottság elnöke gróf Büthányi Zsigmond ur ő méltósága, az addig teljesített működéslő számat adván, a kiküldött bizottság nevében bejelentette, hogy az alsó-lendvai — muraszombati — regedei vonal tartja a járássa leghasznosabbnak s azt véli legkönnyebben kiépíthetőnek; ezen — Muraszombatot két oldalról összekötő — vonalra kért az érdekltség megalakítását és a törvényhatóságnak pártfogását.

Az előkészítő bizottság elnökeknek ezen előterjesztése általános helyesléssel talalokozott s az ellen senki szót nem emelt. Én — a ki a Muraszombattól vögponttal bír alsó-lendvai összeköttetést soha nem pártoltam — ezen két oldalról Muraszombatot összekötő vonal tervét szintén megvárná tettem; mert azzal járásunk azon érdekltségét is részben kielégítve láttam, amelynek ugy kivítheti, mint b hozatali piaza Ausztriában van és amely érdekltségnek igényét az Alsó-Lendvától csupán Muraszombattól száradókölt egyoldalú összeköttetés egyáltalán hasznára nem lett volna.

Többk felszólalása után az előkészítő bizottság hozzájárulással megállapított, miszerint az alsó-lendvai — regedei vonal csak az esetben bír járásunkra az áru- és személyforgalmat kielégítő értekel, ha biztosítás szerzetelék az iránt, hogy a legközelebbi jövőben a körment — radesi vonal kiépül; — csak akkor létesíthető, ha a regedei beagazást az osztrák és magyar kormányok megengedik; — és csak ugy szerzethető be az építési költség, ha ennek 2/3 része a kormány és a két érdekl törvényhatóság segélyéből, vagy a mindkét megyei érdekltség körében gyűjtendő törzsrészevény jegyzésekből biztosítva leendő.

Megbizottott tehát az előkészítő bizottság azzal, hogy ezen előlitélek mindegyikéről bizottságot szerzeszen; mert azok bármelyikének elmaradása esetén ezen vonal eszméjéről le kellene mondanai.

Mivel pedig emlékiratában már maga a bizottság megemlékezett arról, hogy járásunk közönségének egy nagy része előnyösebbnek tartja a gyanafalvai összköttetést, s a bizottság is kiemelte ezen vonalnak közgazdasági, politikai és forgalmi előnyeit; és csupán a nagyobb építési tőke beszerzésének nehézsége irányozta a bizottságnak tevékenységét első sorban az alsó-lendvai irányra; — azért megbizottott az előkészítő bizottság azzal is, hogy egyidőjűleg szerzeszen magának törzsrészevények jegyzése, ugy a kormánytól és Vasvármegyétől reménylhető segély mérvének kiphatalósítása által meggyőződést arról is, vajlon a fenforgo nehézségek dacára nem volna-e mégis a gyanafalvai vonal létesíthetőségéhez szükséges építési tőke biztosítható?

Az előkészítő bizottság az értekeltekné ezen határozatához is hozzájárulván, azon megbizottat, — hogy mindkét vonal-irányt vonja be tanulmányba és működése körébe, — elfogadta; és nines okom kételkedni abban, hogy az értekeltekt egyhangu bizalmával reáruhazott és általa elfogadott megbizottat lelkiismeretesen és eredménytel fogja betölteni és arról annak idején az újában összeváltott értekeltekné jelentést tenni.

Kitérszik ezen — az érdekltség által megtartott értekezleten megjelentek által constáltható — tényállásból az, hogy maga az előkészítő bizottság ajteltte el azon eszmét: hogy Muraszombatot csupán Alsó-Lendvával legyen összekötve, — mert ily tervvel az érdekltség gyűlösen fel sem lépett, hanem a Regedei tervet vonal előkészítő munkálataira kért az értekeltektől megbizottat; — kitérszik, hogy maga a bizottság magáévá tette a gyanafalvai irány eszméjét is, mert különben nem fogadta volna el az ezen vonal létesíthetőségére megkivántolt adstok beszerzésére megbizottat; — és kitérszik, hogy az érdekltség bizalommal van az előkészítő bizottság irányában, mert anélkül nem birta volna meg mindkét irány létesíthetőségének előkészítésével.

Ugy tudom, hogy az előkészítő bizottság az idő rövidsége miatt eddig sem arról nem szerzett magának bizottságot, vajlon a radesi — körmenti vonal a legközelebbi időben kiépül-e? sem arról, vajlon mindkét kormány a regedei beagazást megengedi-e? nines tudomásom arról, hogy a kormány egyik vagy másik vonalnak mily mérvű segélyt helyez kilátásba, — nem nyilatkozott sem Zala, sem Vasvármegye törvényhatósága mily öszszegelt járulandó a tervezett vonalakra, s nem gyűjtettek még az érdekltekné körében aláírások törzsrészevény jegyzésére.

Időelőtti és indokolatlan tehát a czikkíró urnak azon kijelentése, hogy a gyanafalvai vonal ki nem építhető; — s ezen felfogás kell hogy ellenkezzen az előkészítő bizottság meggyőződésével is, — mert különben a bizottság nem fogadta volna el ezen irány létesíthetőségéhez szükséges teendőkre is a megbizottat.

Igaz ugyan, hogy a gyanafalvai irányra 8 év előtt az építési tőkéi beszerzési nem sikerült; — de ez nem lehet mérvadó a jelenre nézve, sőt éppen az akkor szerzett tapasztalatok szerketeltek az előkészítő bizottságot arra, hogy jelenleg a siker reményével ténylegök.

Ugyanis 8 év előtt egyetlen egy ember kezdeményezte a mozgalmat, — egymaga egykezett az általa felvetelt eszmének híveket toborozni; nem lett megalakítva, meg sem kezdés és öszse sem lett híva az érdekltség; és mégis sikerült csupán a járás területén mintegy 90 ezer forint törzsrészevényt jegyeztetni; a mely jegyzések között van ugyan két 20 ezer forintos ajánlat, de az nem való amit czikkíró ur állít, hogy bárki is 40 ezer frtot jegyzett volna.

Már pedig azt hiszem, hogy ha egyes embernek sikerült 8 év előtt ily eredményt elérni, akkor joggal feltéphetni, hogy az egész járás gazdalközönségét képviselő gazd. egyület ezen közügyet képező vasúti kérdés iránt nagyobb súlyllyal s több eredményre kilátással esztalhat propagandát; — mert ma már általánosabb a vasúti közlekedés szükségességének érzete mint volt 8 év előtt, — mert előbb a mozgalom csak járásunkra szorítkozott, míg értesülésem szerint jelenleg a szentgotthárdi járás egy része is azon eszmét magáévá teszi, s azt anyagi támogatással létesíteni törekszik; mert a gazd. egyület ez irányban működése iránt senki bizalmatlansággal nem viseltetik és mert az egyület joggal számíthat nemcsak azok támogatására, akik ezen eszmét 8 év előtt támogatták, de a járás egész területén elszórvva levő tagjai segélyre is közreműködésével oly egyéneket is megnyerhet az ügynek, a kik 8 év előtt ezen eszme iránt nem érdeklődtek, avagy azáltal szemben bizalmatlansággal viseltettek.

Én és az érdekltekné értkezetlen tapasztalt hangulat szerint — velem együtt igen sokan elönyt adnak az alsó-lendvai irány felett a gyanafalvai összeköttetésnek; — mert az alsó-lendvai összeköttetés járásunknak csak egy igen rövid részét szelne át s csak elenyészőleg csekély részét

a járásnak részletlén a vasuti forgalom előnyében. A körümdé-eredési vonal létesítése esetén is Zalamegye azt terelne forgalmunkat; azt jársunk legt-mekenyebb vidéke a saját tartomány-nyal határos Murameto, a hidegkúti, bodnegrévi, szeggyörgyi és felső-levdai körjegyzőségek lakossága igénybe nem venne és mivel ezen vidék természeténél s marha-állományának kivétel piaca az utolsó Ausztriában maradna és behozatali szükségletét is onnan szerezne be, — épp ezen okból ezen vidék lakossága között az alsó-levdai irány anyagi támogatását sem lehetne a megkívántól mérveben sikerrel remélni.

Ezzel szemben a gyánfalvai irány jársunk egész közönségét kielégítene; mert az a jársát egész hosszában s a legtermékenyebb részén azt szemlé, — közvetlen összeköttetéssel létesítene egy részről az osztrák piacok, s másrésztől megyénk s hazánk központja felé, s azért ugy a személyi, mint az árutorgalmat minden tekintetben kielégítvén, ezen általános közvetlen érdek alapján, annak létesíthetése az egész járs, sőt az érdekelt szentgotthárdi járs közönségének támogatását is reményl-ni lehet.

De nagyobb segélyt is remélnék a gyánfalvai vonalra ugy Vasvármegye törvényhatóságától, mint a magas kormánytól; mert a míg ezen vonal egész hosszában Vasvármegyét szelne át, addig forgalmunkat is a magyar állami vasutakra terelné; — így a gyánfalvai összeköttetés ugy a törvényhatóságunk, mint a magas kormányunk inkább érdekében áll, mint az alsó-levdai összeköttetés; már pedig a segély mérvének megállapításánál az érdekeltég aránya véteket figyelemben.

Azon körülmény, hogy mi előnyt adunk a gyánfalvai összeköttetésnek, nem azt jelenti, mintha mi az alsó-levdai irányval szemben állást foglalnánk, avagy az ellen agtálnánk, hanem jelenti azt, hogy első sorban kívánjuk a gyánfalvai összeköttetés létesítését, — de ha ez nem teljesülhetne, az esetben hajlandók vagyunk — a czikiró ur kifakadásá daczára — az alsó-levdai irányt pártolni s anyagilag támogatni, mert ez is — habár nem oly mérveben is, mint a gyánfalvai — a vasuti forgalom előnyében részletlén jársunkat, vagy annak legalább egy részét.

Ezen álláspontunk teljesen jogosult s nincs joga senkinek ezért ellenünk kifakadásokkal élni; mert fel-fogásunk megegyezik a vasuti értekeltek egyhangú megállapodásával, a mely mindket irányt megáveza tette; s megegyezik az előkészítő-bizottság nézetével, a mely bármely összeköttetés létesítésére czéljából, az előadatok beszerzésére s ez érdekében az egyik vagy másik irány pártolása mérvének kipuhatólására vállalkozott.

Am kezdje meg működését az előkészítő-bizottság, s meg fog arról győződni, hogy munkálkodásában mindnyájan támogatni fogjuk; — nem fog részünkről senki utjába akadályokat gördíten, mert abban mindnyájan kell, hogy egyet-értünk: csak költsézőn egyetértéssel létesíthető bármelyik irányú összeköttetés! Senki nem perhorresceja egyik avagy másik irányt, csupán egyenli nézete szerint a kombinációba vett vonalok közül egyiknek avagy másiknak ad előnyt; ehhez pedig mindenkiné joga van, s ezzel senki ily méltatlan kifakadásokra rá nem szolgat.

Am használja fel czikiró ur minden befolyását az alsó-levdai összeköttetés mellett, de kövesse dr. Ivandzy Ferenz ur példáját, a ki aztalig ugyan hírlapilag is az alsó-levdai irány mellett, de teszi ezt a nélkül, hogy az ellenkezőtfeleket méltatlann megmádná s így bizsáletet kelt maga és eszméje iránt azoknál is, a kik vele egy nézetben nincsenek.

Czikiró ur velünk — a gyánfalvai irányt első sorban pártoljuk — végezzvén, megmádná Vasvármegye törvényhatóságát azért, mert állítólag a gyánfalvai vonalra kilométerenkint legfeljebb 1000 frt segélyt helyezett kilitátsba s azon megyözödségenek ad kifejezést, hogy ezen szükkeblétség is hozzájáruland azon általános ohaj mielőbbi teljesítésére, hogy jársunk Zalavármegyéhez csatlósassék.

A legelőbbekébb forrásból nyert értesülésen alapján állhatom, hogy sem Vasvármegye törvényhatósága, sem a főispán ur ö Meltósága, sem pedig az alsópan ur részéről mindaddig nem történt semmiféle alakban oly tartalma hivatalos nyilatkozat, a melyből csak megközelítőleg is szám-szerűen megállapítani lehetne azon segély mérvét, a melyely a törvényhatóság az építési költségekhez járulni hajlandó.

Valótlán tehát azon alap, a melyre a czikiró kifakadásait építi, azért teljén teljesen indokolatlan az arra alapított vádaskodó következtetés is.

Mivel a czikiró ur mondja, azért én elhiszem neki azt, hogy meg van ő benne a hajlam, oly actio megindítására, a melynek czéja az lenne: hogy jársunk Zalavármegyéhez csatlósassék; de azt már kétféle, hogy a Vasmegegyőli elszakadás eszméje közöttünk terjedne; s kijelentem azt, hogy ha erről megyözödségre lennének, az esetben esekely befolyásom s tehetségem minden erejével kötelezően tartanám magamra, ily áramlatnak útjában állnani.

De nem hiszem, hogy erre szükség legyen, — mert oly vezér ellen, a ki nek serege nincs, szükségtelen a hadakozás.

Szükségtelen pedig annyival is inkább, mert én ugy tudom, hogy egy jársunk egy más megyéhez csatlósálásánál nem az egyes elődelekek, szypathájja az irányadó; nem szokott annál a törvényhatóság által figyelemb véteni, hogy melyik törvényhatóság adna nagyobb segélyt az elődelelekek által felkarolt vasut kiépítéséhez; — hanem csak a közszolgalmat igények könnyebb kielégítése és a geographiai fekvés jön eméll tekintetbe. Már pedig, a ki egy pillantást vet a térképre, az láthatja, hogy jársunk legnagyobb részéből a már létező megyei vasuti hálózat felhasználásával meg akkor is könnyebben lesz megközelíthető Vasvármegyének központja Szombathely, mint lenne Zalavármegye a muraszombat-alsó-levdai összeköttetés létesítése esetén is; így tehát a közszolgalmat igények a fennálló helyzet megváltoztatását nem kívánják.

De alapos kételemény vannak az iránt is, vajlon Zalavármegye törvényhatósága szívesen fogadna-e jársunk odacsatolása által területének megnagyobbítását, amikor azzal nemcsak önkormányzati teendői szaporodnának, de át kellene vennie jársunk vend ajka lakosságát is, s így népességének tulyomát részét a szláv ajkúak képeznék.

Nincs okunk félni attól, hogy czikiró ur propagandája eredményes legyen; elődezzhet ugyan az, közzöttünk némi torzalkodást, megvárhatja a békés egyetértést, de veztó is az csak meg fogja erősíteni Vasvármegyéhez ragaszkodását, a kik nem tekintik Muraszombatot csupán atkélési államának, hanem együtt éreznek azokkal, a kiknek elődei is itt születtek s a kik reménylik, hogy utódai is Vasvármegye közönségének tagjai közé magukat sorozni szerencsésnek leendnek.

Lehetetlennek tartom azt, hogy jársunk értelmiségének legnagyobb része oly rövidlátó legyen, hogy ne tapasztalná és nem látta Vasvármegye törvényhatóságának napról-napra nyilvánuló azon törekvését, hogy jársunk a megyével és megyének központjával mindinkább szorosabb kapcsolatba hozassék, — hogy a közgazdaság, vagyonsodás, magyarosítás és közigazgatás minden ágazatában nálunk a viszonyok hasonlóak legyenek a megye leghaladottabb részeihez, és hogy azokkal szerres egészétek képezve, egy életerős Vasvármegyének egészséges tagjai legyünk.

Avagy nem-e ezen törekvés nyilvánul abban, hogy a legutóbbi időben az egész jársát minden irányban átsz-ló vizinális utak építettek; — hogy a vízáradoások és partelmosások meggátálása czéljából, külön megterhelhetetlen nélkül, megyei költségnek a Mara folyó partvédelmi munkálatai előkészítették, — és a Moricza-patak elzárattat; — hogy ovodánk fenntartását csupán megyénk évi segélyezése lehetségesít. — hogy jársi kórházunkat a megye évi segélyben részesíti, — hogy a megyei ebadozó jársunkban állatorvosi állás rendszerezésített, — hogy a községek vendhagzása nevei megmagyarosítottak, — hogy a magyar nyelv tanításában előmenetelt kimutató tanítókat a megye jutalomban részesíti, — hogy a magyarosítás és a középénel a művelődés terjedése czéljából a megye ezen hírlapnak a kormánytól több éven át évi 300 frt subventiót kieszközölt — és hogy a megyei gazd. egyet-nalunk főkegyesületét létesítvén, azt segélyezé, jutalmakkal egybekötött marha- és ló-kiállításokat rendez, és nemcsak fajú bikáknak kamat nélküli kedvezményes áron történő beszerzése és elhelyezése által jársunk marha-állományát megjavította.

Ezen adatok csak egy részét képezik azoknak, a melyek alkalmasak arra, hogy megegyőljék a Vasvármegye törvényhatósága és a megyei intézmények ellen a czikiró ur által eméll szemrehányásokat; mert már ezekből is kitűnik, hogy Vasvármegye és annak központja nemcsak felkarolt jársunkban minden közházsan intézményt, hanem azokat anyagi áldozattal létesíti és fenntartanak támogatásával lehetségesíti.

A zalamegyei önkormányzati viszonyokat behatóan nem ismervén távol áll től-m azok fel-tíralatát gyakorolni. — De az a miniszteri vizsgálótköböl konstátívva van, hogy az ország megyei között Vasvármegye törvényhatósága közigazgatási tekintetben oly előkelő helyet foglal el, hogy szerencséségen tarthatja jársunk azt, hogy Vasvármegye törvényhatóságának egy részét képezi; — mert így annak minlaszerű vezése és az önkormányzat minden aginak kitűző belölése által méltán kiérdemelt elismerésben jársunknak is része van.

Czikiró ur azt hiszi, hogy ha jársunk Zalamegyéhez tartoznék, az esetben az alsó-levdai összeköttetés biztosabban létesülne; — mert — szerinte — Zalavármegye azt hathatósabban támogatna, mint azt Vasvármegyétől reménylhetn. — Az eddigi tapasztalatok engem éppen az ellenkező megyözödségre vezettek.

En ugyanis ugy tudom, hogy a vasuti előkészítő-bizottság eleintén csakis a muraszombat-alsó-levdai vonal létesítését vonta működési körébe; — és ugy tudom, hogy az e tárgyban készített emlékiratát erkölcsi és anyagi támogatás

czéljából egyidejűleg küldötte mag úgy Vasvármegye főispánjának és alispánjának, mint Zalavármegye főispánjának és alispánjának. — Az é-felfogásom szerint ezen vonal létesítése legalább is oly érdekben állott a zalai közönségnek, mint nekünk; mert hiszen az, 24 kilométer hosszában Zalamegye területét szelne át, összes forgalmunkat a zalai helyi érdekű vasutakra terelte volna, — míg ezen vonal Vasvármegyét csak 5 kilométer hosszában érintene.

Mégis mi történt? Zalamegye részéről történt az, hogy sem a törvényhatóság, sem a főispán, sem pedig az alsópan urk hivatalosan valósukra sem érdekesítettek a vasuti bizottság emlékiratát; — a minek okát kutatni egyébként én feladatomban nem tartom. Ellenben Vasvármegyének főispánja és alispánja haladéktalanul tanulmányozták az emlékiratot; megvevák lettek a vasut létesítésének eszméjét; külön leiratban pártolták a megindított mozgalmat és a legnagyobb előkezyéssel felajánlották minden befolyásuknak érvényesítésére a felvetett eszme létesítésére. — Az emlékirat soronkívül felvetett a törvényhatósági közgyűlés tárgysorozatába, és azon oly egyhangú határozat hozott; hogy a törvényhatóság helyes-lésül veszi tudomásul jársunk közönségének a vasut létesítése tárgyában megindított mozgalmat, ennek terjedelmé, a hangulatnak kipuhatólása, az érdekeltégek megalkatása, meg az építési költségek beszerzési módozatának megállapítása végett a vármegye alispánját kiküldötte és kimondotta, hogy a törvényhatóság erkölcsi és anyagi támogatásban részesíten minden oly törekvést, a melynek czéja vasuti hálózatot jársunkat a megye és az ország központjával szorosabb kapcsolatba hozni és ezen erőtökést megkönyvüiteni.

Ezen megbízatás alapján Vasvármegye alispánja késedelem nélkül meglelent körünkben: tájékozt szerezett magának a hangulatról, az ügy iránti érdeklődésről és beférőző viszonyokról; — megalkatította az érdekeltégek, utunatásokat adott a teendőkre, a jövőre is felajánlotta közreműködését és megígérte mind-m befolyásának érvényesítését a kormánytól és az érdekelt törvényhatóságoktól, a megfelelő segély kieszközölésére.

Ily különböző magatartást tanusított a két törvényhatóság a tervezett vasut kérdésében. — Ha ezek után a czikiró ur megis Vasvármegye törvényhatóságának tesz szemrehányásokat, és Zalavármegyéhez kíván csatlakozni, — ez lehet nála egyenli izlés dolga, de arra nem számíthat, hogy ezen fel-fogásait jársunk közönsége ossza.

Értem ugyan, hogy visszaélt-m e lap tisztelt olvasóközönségének türelmével, — de meg akartam vizsgítani a vasut kérdésében a velem egyetértőneknek álláspontját; — kifejezést akartam adni annak, miszerint él bennünk a Vasvármegyéhez ragaszkodás érzélete, hogy attól nem elszakadai, de vele szorosabb kapcsolatba lépni akarunk; — és el akartam oszlatni azon rézsi hatást, a melyet a névtelen cikk indokolatlan kifakadásával a Vármegye közönségénél esetleg kelthetett volna.

Mert ha Vasvármegye közönsége azon megyözödségsében élne, hogy azon cikk valóban jársunk közhangulatát fejezi ki, és hogy mi elszakadai fenyegetésekkel akarunk vasutunknak a megyétől nagyobb segélyt kiereszközölni, akkor igazán megérdemlünk azt, hogy a törvényhatóság támogatását tőlünk megvonja és bennünket saját sorsunkra bizon; — ez esetben pedig bizvást elemelhettük a vasut létesíthetőségének eszméjét, a melyet különben a czikiró ur már kiharan-gozott, mielőtt az meghalt volna.

Muraszombat, 1891. január 24-én.

PINTÉR GEZA,
ügyvéd.

Hírek és különfélek.

— **A muraszombati gazd. fiók-egylet** — a mint értesülünk — folyó évi február hó 4-én delután 3 és tel óraker a Casino nagytermében választmányi ülést fog tartani, a melyben lapunk ügyét, úgy vasutunk ügyét, valamint a közpönttal folytatott polemia felett fog határozni, egyuttal meghatározza a közgyűlés idejét és tárgysorozatát is. Adja az Ég, hogy nemes fáradozását siker koronazza. r. l.

— **(Farsang.) A muraszombati izr. nöegylet** 1891. évi február hó 7-én Muraszombathán, a „Korona” vendéglő nagyszobájában tölhaloval egybekötött jötekönyvű zártkörű táncvacsalmát rendez. Belepti-díj személyenként 80 kr. Casládalm 1 frt 50 kr. Saires felülfizetéses közönséget fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdte 7 óraker. A tombola-tárgyak — esetleg az ilyenek megvásárolhatásához bár mily esekély összegű penzküldemények — február hó 5-ig az egyet élnek Árvi Matild urhölgyhöz kéretnek küldetni. — **A muraszombati Casino** 1891. évi február hó 9-án a Most-féle vendéglő nagyszobájában zártkörű „calico-bált” rendez. Kezdte 8 óraker. Belepti díj személyenként 1 frt. Casládalm 1 frt 50 kr. Felülfizetéses az egyesület púztára javára fordítatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Táncosnók csakis az előrt calico-ruhában

